

**NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
KLAIPĖDOS DEPARTAMENTAS**

**UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ
PALANGOS MIESTE 2025 METAIS**

Parengė:

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie
Sveikatos apsaugos ministerijos
Klaipėdos departamento
Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus specialistai

Klaipėda, 2026

Užkrečiamosios ligos ir toliau išlieka svarbi visuomenės sveikatos sritis, kuriai būtina nuolatinė stebėseną ir savalaikis reagavimas. Dėl laisvo žmonių judėjimo tarp šalių infekcinės ligos gali greitai plisti tarp gyventojų, sukelti protrūkius, epidemijas ar net pandemijas. Epidemiologinė situacija šalyje gali keistis labai greitai, todėl Lietuvoje, kaip ir kitose Europos Sąjungos šalyse, veikia vieninga užkrečiamųjų ligų stebėsenos sistema, užtikrinanti informacijos apie susirgimo užkrečiamąja liga ir jos sukėlėjo registravimą, analizę ir, esant būtinybei, greitą reagavimą, prevencijos priemonių organizavimą. Sistemingas duomenų kaupimas ir analizė leidžia laiku pastebėti sergamumo didėjimo tendencijas, planuoti prevencines priemones ir taip prisidėti prie Lietuvos gyventojų sergamumo užkrečiamosiomis ligomis stabilizavimo ar mažinimo.

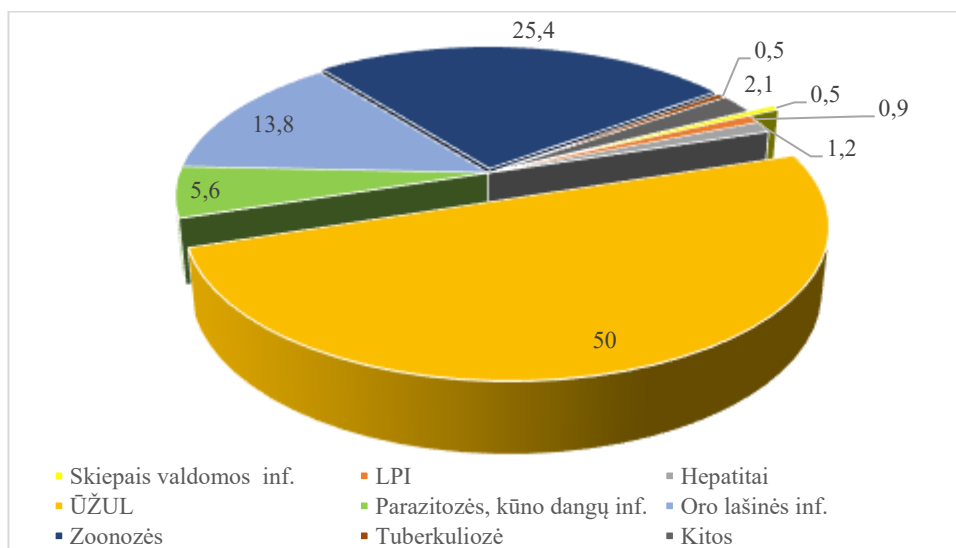
Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) vykdo užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą (nuolat stebi ir vertina užkrečiamųjų ligų epideminę situaciją – renka, analizuoja ir apibendrina epidemiologinius duomenis (registruoja ir tikslina informaciją apie užkrečiamųjų ligų atvejus, sukėlėjus pagal iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) gautus pranešimus; vykdo operatyvinę epidemiologinę analizę; pildo ir teikia statistines ataskaitas formas) ir kt.; atlieka užkrečiamųjų ligų atvejų ir jų protrūkių epidemiologinį ištyrimą, atvejų valdymą ir protrūkių likvidavimą; organizuoja ir koordinuoja imunoprofilaktiką: nustato ir vertina skiepimų pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių apimtis teritorijoje, vykdo nepageidaujamų reakcijų į skiepus epidemiologinę priežiūrą ir epidemiologinį atvejo tyrimą; atlieka pasirengimo ir atsako į ekstremaliąsias situacijas, susijusias su užkrečiamosiomis ligomis, funkcijas bei kitas teisės aktuose numatytas veiklas.

I. PALANGOS MIESTO UŽKREČIAMŪJŲ LIGŲ STRUKTŪRA

Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinėje sistemoje (toliau – ULSVIS) teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvoje privalomai registruojamos 106 užkrečiamosios ligos, 9 specialios sveikatos problemos ir 76 užkrečiamųjų ligų sukėlėjai.

2025 m. Palangos mieste registruoti 426 užkrečiamųjų ligų atvejai – tai 8,4 proc. daugiau nei 2024 m., kai buvo registruoti 393 atvejai (neįskaitant gripo, ŪVKTI ir COVID-19 ligos). Analizuojant 2025 m. susirgimų struktūrą (be gripo, ŪVKTI ir COVID-19 ligos) Palangos mieste, didžiausią dalį sudarė per maistą ir vandenį plintančios užkrečiamosios ligos (ŪŽUL) – 50 proc., zoonozės – 25,4 proc. Oro lašeliniu keliu plintančios infekcijos bendroje sergamumo struktūroje sudarė 13,8 proc., kitos ligų grupės sudarė nedidelę dalį (1 pav.).

1 pav. Užkrečiamųjų ligų pasiskirstymas pagal ligų grupes Palangos mieste 2025 m. (procentais)

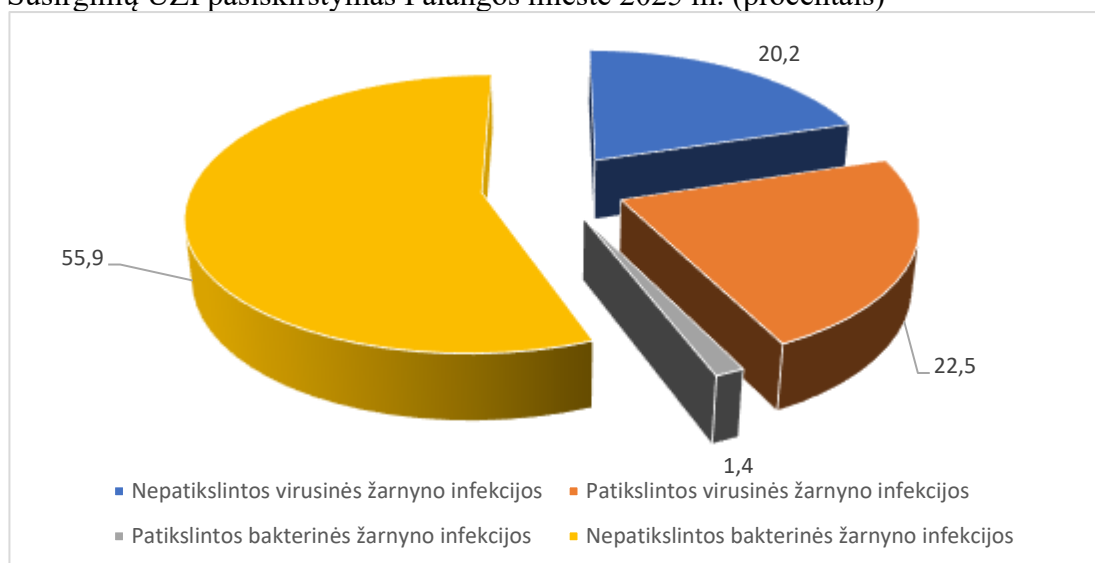
II. SERGAMUMAS ŪMIOMIS ŽARNYNO INFEKCIJOMIS

Palangos mieste sergamumo ūmiomis žarnyno infekcijomis (toliau – ŪŽI) 2025 m., lyginant su 2024 m., padidėjo. 2025 m. užregistruota 213 atvejų, 2024 m. – 136 atvejai.

Vaikų (0–17 m. amžiaus) susirgimų ŪŽI skaičius 2025 m. sudarė 45,5 proc. (97 atvejai) visų ŪŽI susirgimų. 11,3 proc. susirgusiųjų Palangos miesto gyventojų buvo hospitalizuoti.

2025 m. Palangos m. ŪŽI struktūroje dominavo nepatikslintos bakterinės žarnyno infekcijos, jos sudarė 55,9 proc. 2025 m. buvo užregistruota 119 nepatikslintos bakterinės žarnyno infekcijos atvejų (sergamumo rodiklis – 64 atvejai 10 000 gyventojų). Virusinės (patikslintos ir nepatikslintos) žarnyno infekcijos sudarė 42,7 proc. visų ŪŽI susirgimų. 2025 m. Palangos mieste buvo užregistruoti 3 kampilobakteriozės atvejai. 2025 m. Palangos mieste ŪŽI protrūkių nebuvo registruota.

2 pav. Susirgimų ŪŽI pasiskirstymas Palangos mieste 2025 m. (procentais)

III. SERGAMUMAS ORO LAŠELINIU KELIU PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS

2025 m. Palangos mieste buvo užregistruoti 68 oro lašeline keliu plintančių infekcinių ligų (be gripo, COVID-19 ligos ir ŪVKTI) atvejai. Daugiausia registruojama susirgimų vėjaraupiais – 2025 m. užregistruoti 54 vėjaraupių atvejai (79,4 proc. visų oro lašeline keliu plintančių infekcijų) (1 lentelė).

2025 m. užregistruoti 2 legioneliozės atvejai Palangos miesto gyventojams (2024 m. atveju neregistruota), nesusiję su apgyvendinimo įstaigomis, ligoninėmis ar socialinės globos įstaigomis.

2025 m. Palangos mieste nebuvo registruota tymų, raudonukės, epideminio parotito, difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, pneumokokinės infekcijos, meningokokinės infekcijos, bakterinio ir virusinio meningito susirgimų.

1 lentelė. Sergamumas oro lašeline keliu plintančiomis infekcijomis 2024–2025 m. Palangos mieste

Eil. Nr.	Ligos pavadinimas	Iš viso ligonių (abs. sk.)		Sergamumo rodiklis (atv. 10 000 gyventojų)		Sergamumo pokyčiai 2025 m. lyginant su 2024 m.
		2024 m.	2025 m.	2024 m.	2025 m.	
1.	Tuberkuliozė	1	2	0,6	1,1	+1 atv.
2.	Kokliušas	6	0	3,3	0	-6 atv.
3.	Skarlatina	6	3	0,3	1,6	-3 atv.
4.	Meningokokinė infekcija	0	0	0	0	-
5.	Bakterinis meningitas	0	0	0	0	-

6.	Virusinis meningitas	0	0	0	0	-
7.	Haemophilus influenza infekcija	0	2	0	1,1	+2 atv.
8.	Vėjaraupiai	93	54	51,5	29,1	-39 atv.
9.	Tymai	0	0	0	0	-
10.	Epideminis parotitas	1	0	0,5	0	-1 atv.
11.	Infekcinė mononukleozė	3	5	1,6	2,7	+2 atv.
12.	Legioneliozė (Legionierių liga), neplautinė legioneliozė (Pontiako karštligė)	0	2	0	1,1	+2 atv.

IV. SERGAMUMAS TUBERKULIOZE, TUBERKULINO MĖGINIŲ TENDENCIJOS

2025 m. Palangos mieste užregistruoti du tuberkuliozės atvejai, iš jų – viena mirtis. Susirgo vyrai, 65–79 metų amžiaus grupėje, abu asmenys pensininkai, nedirbantys, užsikrėtimo šaltinis nežinomas.

2022–2025 m. Palangos mieste gyventojams buvo diagnozuoti 6 tuberkuliozės atvejai, iš jų 4 plaučių tuberkuliozės atvejai, patvirtinti bakteriologiškai ir histologiškai.

Pagrindinės TB valdymo priemonės:

- Ankstyva diagnostika (profilaktiniai krūtinės ląstos rentgeno tyrimai, tuberkulino mėginiai);
- sėkmingas TB pacientų gydymas;
- naujagimių vakcinacija;
- TB atvejo valdymas;
- papildomos atvejų valdymo intervencijos pažeidžiamose bendruomenėse.

Lietuvoje kiekvienais metais tuberkulino mėginys (toliau – TM) turi būti atliekamas 6 ar 7 metų amžiaus vaikams ir vaikams, priklausantiems rizikos grupėms. 2025 m. Palangos miesto ASPĮ TM buvo atliktas 150 (78 proc.) 6 ar 7 metų amžiaus vaikams ir 45 (22,6 proc.) rizikos grupėms priklausantiems vaikams (2 lentelė). TM atlikimo apimtys Palangos mieste yra nepakankamos, ypatingai rizikos grupėms priklausantiems vaikams. Pagrindinės TM neatlikimo priežastys: tėvų atsisakymas, kontraindikacijos dėl ligos.

2 lentelė. Tuberkulino mėginių atlikimas 6–7 metų amžiaus vaikams ir rizikos grupėms priklausantiems vaikams Palangos mieste 2024–2025 metais

Metai	6–7 metų amžiaus vaikai			Rizikos grupių vaikai		
	Vaikų, kuriems reikia atlikti TM, skaičius	Vaikų, kuriems atliktas TM, skaičius	Procentas	Vaikų, kuriems reikia atlikti TM, skaičius	Vaikų, kuriems atliktas TM, skaičius	Procentas
2025	193	150	78	199	45	22,6
2024	175	152	87	171	40	23,4

V. SERGAMUMAS LYTIŠKAI PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS

Ne tik žmogaus imunodeficito virusas (toliau – ŽIV), bet ir kitos lytiškai plintančios infekcijos (toliau – LPI) išlieka aktualia sveikatos problema.

2025 m. Palangos mieste buvo nustatyti du ŽIV atvejai. Vienas atvejis – homoseksualūs lytiniai santykiai, kitas atvejis – heteroseksualūs lytiniai santykiai, užsikrėtė viena moteris ir vienas vyras. Susirgimai registruoti 25–64 m. ir 65–79 metų amžiaus grupėse.

2025 m. užregistruoti du chlamidiozės atvejai. Susirgimai registruoti 18–24 m. ir 25–64 metų amžiaus grupėse. 2025 m. Palangos mieste gonokokinės infekcijos ir sifilio atvejų neužregistruota.

Pagal įsakymo¹ 8 punktą, NVSC neatlieka LPI, ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos epidemiologinės diagnostikos. Įstaigos funkcijos apsiriboja epidemiologine priežiūra ir kontrole nacionaliniu bei teritoriniu (administraciniu) lygiu.

VI. SERGAMUMAS ERKIŲ PLATINAMOMIS LIGOMIS

2025 m. erkių platinamos ligos sergamumo struktūroje sudarė ketvirtadalį visų susirgimų Palangos mieste. 2025 m. užregistruoti 107 Laimo ligos atvejai (2024 m. – 99 atvejai). 2025 m. Palangos mieste užregistruotas 1 erkinio encefalito atvejis (2024 m. registruota nebuvo).

VII. IMUNOPROFILAKTIKA

Imunoprofilaktika – tai viena efektyviausių visuomenės sveikatos priemonių, padedanti užkirsti kelią užkrečiamųjų ligų plitimui ir mažinti sergamumą bei mirtingumą. Skiepai ne tik apsaugo individualius asmenis, bet ir sudaro vadinamąjį kolektyvinį imunitetą, saugantį visą bendruomenę, ypač tuos, kurie dėl medicininių priežasčių negali būti paskiepyti. Nepaisant pasiektos pažangos, sergamumas kai kuriomis skiepais valdomomis ligomis vis dar kelia susirūpinimą, o visuomenės požiūris į vakcinaciją – nevienareikšmis. Siekiant suvaldyti infekcijų plitimą reikalingas kolektyvinis imunitetas – šalyje turi būti paskiepyta 90–95 proc. gyventojų.

Analizuojant 3 lentelę, matoma vaikų skiepavimo pagal vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių aprėpties mažėjimo tendencija Palangos mieste, Klaipėdos apskrityje ir Lietuvoje. Nors 2025 m., palyginti su 2024 m., Palangos mieste šiek tiek padidėjo vaikų skiepavimo aprėptys tuberkuliozės (BCG) vakcina, bendros skiepavimo aprėptys tiek Palangos mieste, tiek Klaipėdos apskrityje išlieka nepakankamos ir nesiekia Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomenduojamų rodiklių – 90 proc., o skiepiant nuo tymų, raudonukės ir epideminio parotito – 95 proc.

3 lentelė. Skiepavimų aprėptys Palangos mieste, Klaipėdos apskrityje ir Lietuvoje 2024–2025 m. (proc.)

	Metai	Tuberku lioze BCG (naujagi miai)	Difterija, stabilgė DtaP/IPV/ Hib3 (1 metai)	Kokliušas DtaP/IPV/ Hib3 (1 metai)	Poliomieli tas DtaP/IPV/ Hib3 (1 metai)	Tymai, raudonukė, epideminis parotitas MMR1 (2 metai)	Tymai, raudonukė, epideminis parotitas MMR2 (7 metai)
Lietuvos Respublika	2025	↑ 93,73	↓88,72	↓88,72	↓88,72	↓85,79	↓84,51
	2024	93,18	88,82	88,82	88,82	86,17	84,57
Klaipėdos apskritis	2025	↑ 91,01	↓81,73	↓81,73	↓81,73	↓79,75	↓77,98
	2024	90,49	83,90	83,90	83,90	81,14	78,11
Palangos miestas	2025	↑ 91,75	↓82,73	↓82,73	↓82,73	↓81,82	↓74,87
	2024	88,54	87,50	87,50	87,35	82,17	80,63

Daugelyje Europos Sąjungos šalių profilaktiniai skiepavimai pagal nacionalinius skiepavimų kalendorius yra rekomenduojami, tačiau tam, kad vaikas būtų paskiepytas – būtinas tėvų (arba globėjų) sutikimas skiepyti vaiką. Nepaisant tarptautinių ir nacionalinių sveikatos priežiūros institucijų rekomendacijų, vaikų vakcinacijos apimtys yra priklausomos nuo tėvų požiūrio bei jų

¹ Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. V-117 „Dėl lytiškai plintančių infekcijų, ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos epidemiologinės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“.

sprendimo. Kitos dažnos nesiskiepijimo priežastys yra trumpalaikės ar ilgalaikės kontraindikacijos ir neatvykimas skiepytis be pateisinamos priežasties.

Gripo vakcina

4 lentelėje matyti, kad 2023–2024 m. ir 2024–2025 m. gripo sezonų metu Palangos mieste paskiepyta 8,9 proc. gyventojų. Palangos mieste 2024–2025 m. gripo sezono metu daugiau asmenų pasiskiepijo nuo gripo nemokamai, lyginant su 2023–2024 m. gripo sezonu. 2024–2025 m. gripo sezono metu nemokamai nuo gripo pasiskiepijo 1 405 asmenys, t. y. 13,5 proc. daugiau nei 2023–2024 m. gripo sezono metu (1 238 asmenys).

PSO rekomenduoja, kad kiekvieno gripo sezono metu būtų paskiepijama ne mažiau kaip 75 proc. 65 metų ir vyresnio amžiaus žmonių, taip pat ir tų asmenų, kurie serga lėtinėmis ligomis. 2024–2025 m. gripo sezono metu 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų nuo gripo pasiskiepijo 21,7 proc. (1022 asmenys). Skiepijimo aprėptys išlieka nepakankamos.

4 lentelė. Duomenys apie skiepijimus nuo gripo Palangos mieste gripo sezono metu

Gripo sezonas	Paskiepytų asmenų skaičius	Gyventojų skiepijimo nuo gripo apimtis	Paskiepytų 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų skaičius	65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų skiepijimo nuo gripo apimtis	ASPI paskiepytų asmenų gripo vakcina, įsigyta už valstybės lėšas, rizikos grupių asmenų skiepijimui
2023–2024 m.	1 597	8,9 proc.	1 023	22,9 proc.	1 238
2024–2025 m.	1 634	8,9 proc.	1 022	21,7 proc.	1 405

VIII. APIBENDRINIMAS

- 2025 m. Palangos mieste registruoti 426 užkrečiamųjų ligų atvejai (be gripo, ŪVKTI ir COVID-19 ligos), t. y. 8,4 proc. daugiau nei 2024 m. Epidemiologinė situacija išliko dinamiška, stebėtas tam tikrų užkrečiamųjų ligų grupių sergamumo didėjimas.

- Didžiausią užkrečiamųjų ligų struktūros dalį sudarė ūminės žarnyno infekcijos (50,0 proc.) ir zoonozės (25,4 proc.). 2025 m. padidėjo sergamumas ūminėmis žarnyno infekcijomis, o 45,5 proc. visų susirgusiųjų sudarė vaikai iki 17 metų amžiaus. Tai rodo išliekančią infekcijų plitimo riziką vaikų kolektyvuose bei didesnę vaikų jautrumą žarnyno infekcijoms.

- 2025 m. Palangos mieste registruoti 2 legioniozės atvejai. Epidemiologinio tyrimo metu nenustatyta sąsajų su apgyvendinimo, gydymo ar socialinės globos įstaigomis.

- 2025 m. užregistruoti 2 tuberkuliozės atvejai, iš jų vienas baigėsi mirtimi. Tuberkulino mėginių atlikimo apimtys rizikos grupėse išliko nepakankamos, todėl būtina stiprinti ankstyvosios diagnostikos ir profilaktikos priemones.

- Erkių platinamos ligos sudarė reikšmingą užkrečiamųjų ligų dalį. 2025 m. registruoti 107 Laimo ligos ir 1 erkinio encefalito atvejais. Didelis Laimo ligos atvejų skaičius rodo išliekančią aukštą erkių platinamų ligų riziką regione.

- Vertinant imunoprofilaktikos situaciją nustatyta, kad vaikų profilaktinių skiepijimų aprėptys Palangos mieste daugumoje pozicijų nesiekė Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamų rodiklių. Nepakankamos skiepijimų apimtys didina vakcinomis valdomų infekcijų protrūkių riziką ateityje.

- 2024–2025 m. gripo sezono metu nuo gripo paskiepytų gyventojų skaičius padidėjo, tačiau skiepijimo apimtys, ypač tarp 65 metų ir vyresnių asmenų, išliko nepakankamos ir reikšmingai nesiekė Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamų rodiklių.

- Bendra epidemiologinė situacija Palangos mieste 2025 m. išliko valdoma, tačiau stebimos nepalankios tendencijos imunoprofilaktikos srityje, didėjantis sergamumas tam tikromis užkrečiamųjų ligų grupėmis bei išliekanti erkių platinamų ir ūminių žarnyno infekcijų rizika.

XI. SIŪLYMAI

1. Stiprinti vaikų ir suaugusiųjų imunoprofilaktiką, siekiant didinti profilaktinių skiepijimų aprėptis bei užtikrinti kolektyvinį imunitetą nuo vakcinomis valdomų infekcijų. ASPĮ rekomenduojama aktyviau taikyti pacientų kvietimo ir priminimų sistemas, stiprinti individualų gyventojų konsultavimą vakcinacijos klausimais bei užtikrinti pakankamą vakcinų prieinamumą.

2. Didinti sezoninio gripo vakcinacijos apimtį rizikos grupėse, ypatingą dėmesį skiriant 65 metų ir vyresniems asmenims, nėščiosioms, asmenims, sergantiems lėtinėmis ligomis, socialinės globos ir slaugos įstaigų gyventojams, sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams, 2–7 metų vaikams. ASPĮ rekomenduojama aktyviau identifikuoti rizikos grupėms priklausančius asmenis ir organizuoti kryptingą jų informavimą apie skiepijimosi naudą bei galimybes.

3. Tęsti ir stiprinti erkinio encefalito profilaktiką, užtikrinant valstybės finansuojamos vakcinacijos prieinamumą tikslinėms amžiaus grupėms bei didinant gyventojų informuotumą apie apsisaugojimo nuo erkių priemones. Savivaldybei rekomenduojama nuosekliai vykdyti aplinkos priežiūros priemones, mažinančias erkių gausą viešosiose erdvėse.

4. Stiprinti tuberkuliozės kontrolės priemones, ypatingą dėmesį skiriant socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms. Rekomenduojama didinti profilaktinių tyrimų prieinamumą, aktyviau vykdyti rizikos grupių patikrą dėl tuberkuliozės ir latentinės tuberkuliozės infekcijos.

5. Skatinti ankstyvą lytiškai plintančių infekcijų ir ŽIV diagnostiką bei didinti gyventojų informuotumą apie prevencijos priemones. Rekomenduojama stiprinti visuomenės švietimą saugios lytinės elgsenos klausimais bei didinti anoniminio ir savanoriško ištyrimo prieinamumą.

6. Siekiant mažinti ūmių žarnyno infekcijų plitimą, rekomenduojama stiprinti gyventojų švietimą apie rankų higieną, saugų maisto tvarkymą bei infekcijų prevenciją vaikų ugdymo įstaigose ir šeimose. Taip pat svarbu tęsti maisto tvarkymo subjektų epidemiologinę kontrolę bei bendradarbiavimą su atsakingomis institucijomis protrūkių metu.

7. Vasaros sezono metu rekomenduojama stiprinti visuomenės informavimą apie ūminių žarnyno infekcijų prevenciją bei higienos reikalavimų laikymąsi maisto tvarkymo vietose, atsižvelgiant į padidėjusius gyventojų ir turistų srautus.

8. Rekomenduojama tęsti legioneliozės prevencijos priemonių įgyvendinimą apgyvendinimo paslaugas teikiančiose įstaigose, ypatingą dėmesį skiriant vandens tiekimo sistemų priežiūrai, karšto vandens temperatūros kontrolei ir periodinei profilaktinei stebėsenai.

9. Stiprinti tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp ASPĮ, savivaldybės administracijos, NVSC, ugdymo įstaigų ir visuomenės sveikatos biuro, planuojant ir įgyvendinant užkrečiamųjų ligų prevencijos priemones bei koordinuojant gyventojų informavimo veiklas.

10. Palangos miesto savivaldybės administracijai organizuoti pasitarimą su ASPĮ vadovais ir darbuotojais atsakingais už imunoprofilaktiką, dėl skiepijimo apimčių didinimo, pakviečiant NVSC Klaipėdos departamento specialistus.

11. Didinti gyventojų sveikatos raštingumą, nuosekliai vykdant informacines ir švietėjiškas veiklas apie vakcinaciją, užkrečiamųjų ligų prevenciją, ankstyvą kreipimąsi į gydymo įstaigas bei atsakingą elgesį susirgus. Informaciją rekomenduojama aktyviai viešinti ASPĮ, savivaldybės, visuomenės sveikatos biuro, ugdymo įstaigų ir kitų partnerių informacijos sklaidos kanalais.

Nuorodos:

https://drive.google.com/file/d/1p4RY20zsRgUI_OLQNi9Y8fHLdW3LSY3A/view?usp=sharing

Video klipai – mitai apie skiepus: <https://nvsc.lrv.lt/lt/nuoroda/>

Skiepijimosi nuo žmogaus papilomos viruso (ŽPV) stebėseną: <https://osp.stat.gov.lt/skiepai-nuo-zpv>

PSO rekomendācijas kaip bendrauti su tėvais / globėjais skiepimų klausimais:
<https://nvsc.lrv.lt/public/canonical/1756275057/8252/WHO-EURO-2025-8926-48698-80758-ltu.pdf>